

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
v upravi prejema mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 8.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.

Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petstvrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petstvrsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Voski red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Konec balkanske vojske.

Meja med Bulgarijo in Turčijo določena.

BULGARIJA IZGUBI ODRIN, LOZENGRAD IN DIMOTIKO.

Carigrad, 18. septembra. Včerajšnja seja turških in bulgarskih delegatov je trajala tri ure. Njen rezultat se je pričakoval z veliko napetostjo.

Med sejo se je prvi turški delegat iz dvorane odstranil, da se podá k velikemu vezirju, pri katerem je bilo zbranih še nekaj drugih ministrov. Šlo je za to, bi se li mogla Bulgariji koncedirati Dimotika, ki je zanj kot najvažnejša točka železnice v Dedeagač pravzaprav neobhodno potrebna. Vojni minister Izzet paša pa je odločil, da mora mesto ostati pri Turčiji. Ko so se bulgarski delegati od seje vračali, so žurnalistom naznanili, da ostane Dimotika turška.

O seji se je izdal sledeči uradni komunikat:

»V današnji seji mirovnih delegatov se je obmejno vprašanje končno veljavno uredilo. Meja se začne ob ustju Marice in se konča ob ustju Resvaje severno od Inijade tako, da se Dimotika, Odrin in Lozengrad prepustijo Turčiji, Malko Tirnovu, Svilen in Ortakej pa Bulgariji. Glede narodnostnega vprašanja se je doseglo načelno sporazumljenje.«

Tako sta se končali prva in druga balkanska vojska, ki sta torej trajali 22 dni manj kot eno leto.

Otroško delo v Avstriji.

V zadnjih letih se je avstrijska javnost pričela bolj pobližje pečati z otroškim varstvom. »Za otroka!« ta klic nekaj let sem preveval Avstrijo in lahko rečemo, da ne ravno zastoj. Delavsko ministrstvo je naročilo med drugim tudi to svojim podrejenim uradom, naj poizvedujejo, koliko mladoletnih otrok si mora v Avstriji služiti svoj kruh in če se že popolnoma preživljajo, naj pomagajo s svojim zaslužkom pri družinskem gospodarstvu.

Izdelala se je statistika za leto 1910. in je sedaj izšla na Dunaju. In ta statistika nam jasno in odkrito kaže, kako velika je beda v Avstriji. Pokazala pa je tudi na veliko rano, katero bo morala postavodajja pričeti energično zdraviti, ako hoče, da se ta velika rana ne razboli in potem škoduje telesu. Tu treba z vso silo na delo, da se revščina omili in da se ubogim družinam zasigura obstoj, ne da bi morali otroci že v najnežnejši mladosti skrbeti za svoj lastni kruh. Otroci naj izobrazujejo duha, da bodo potem v poznejšem življenju uspešneje služili svoj kruh, telesno delo za zaslugek pa naj prepuščajo starejšim.

Statistika se peča s 148.368 kruh služničimi otroci. Med temi je 78.098 dečkov in 70.270 deklic. Skoro ena petina teh otrok je stara šest, sedem in osem let; nekaj nad četrtino je starih devet in deset let; nekaj nad tretjino je starih enajst in dvanajst let, ostanek otrok je v starosti trinajst in štirinajst let. Posebno žalostno pri tem je to, da dobra polovica od teh otroških delavcev enajstega leta še ni dosegla. Od 148.368 otrok si morajo tri četrtine (743 %) že pred devetim letom in okroglo dve petini (390 %) otrok si morajo že od petega in šestega leta služiti svoj kruh.

Dela, ki jih delajo soloobvezni otroci, so različna. Težka dela morajo delati pri kmetijstvu in v industriji. Posebno veliko otrok je zaposlenih pri pletenju mrež iz las, kjer veliko trpe na pljučih, pa tudi za oči mladih otrok je ta industrija zelo nevarna. Zelo veliko otrok je nadalje zaposlenih s tem, da pobirajo cunje, kosti in druge odpadke. Silno nezdravo je za otroke, kjer v zimskem času v slabih prostorih v veliki množini plete razne pletenine, izdelujejo umetne cvetlice, škaticle iz lesa itd. in so za to navadno plačani s 4—5 vinarji na uro.

Tudi v kmetijstvu porabljajo otroke še pred soloobveznostjo za razna težka dela, in sicer kot dninarje. Taka dela so pri puljenju sladke pese, hmelja. Otroci gredo v jesenskem času celó iz Avstrije v Nemčijo in si služijo kot dninarji svoj kruh (Schwabengänger).

Ne sicer toliko v večjih mestih kakor na deželi je veliko soloobveznih otrok zaposlenih v raznih opekarnah, glažutah in tudi tekstilnih tovarnah. V mestih pa je veliko otrok zaposlenih pri raznašanju kruha in časopisov in si s tem služijo kruh.

Neko šolsko vodstvo iz Moravske poroča: Za neko sladkorno tovarno vzame nek mojster toliko otrok, kolikor jih pride in jih plačuje po 80 vinarjev do 1 K na dan, v neki drugi sladkorni tovarni pa plačujejo 1 K 20 vin. na dan; zidarski polirji plačujejo otrokom za podajanje opeke po 1 K do 1 K 80 vin. na dan; neka opekarna vzame toliko otrok v delo, kolikor se jih oglasi in jih plačuje po 1 K 20 vin. do 1 K 30 vin. na dan. Za regulacijo vodá se dá soloobveznim otrokom olajšave in služijo po 1 K do 1 K 20 vin. na dan. Za to delo se porabljajo močnejši otroci že pri desetih letih.

»Kaj pa potem?« se je nasmehnila zaničljivo, »morda bi jih velel pretepati in ubiti matere obnem z otroci. O, vi ste pripravljeni za vse, če se gre za ženske!«

»Ne, pretepel bi jih ne, toda velel bi jih spoditi.«

»Že poznam, kako vi spodite,« se je nasmehnila zaničljivo, »vidim večkrat skozi okno, kako delajo tvoji stražniki; toda kaj, ako je načelnik tak, zakaj bi imeli biti njegovi služabniki boljši?«

»Nikar me ne draži; napišem poročilo na gubernatorja, naj bo po tvoji volji, samo najprej morajo ženske imeti dovoljenje od občine in pooblastilo lastnika zemljišča, kjer ima stati križ.«

V očeh žene je zabliščal izraz zmagozlatva, toda takoj ga je potlačila in nadaljevala:

»Vidiš, kako si hudoben; toliko sem se morala mučiti in prositi in se razburjati.«

»No, no, pomiri se; povej ženskam, naj prinesejo potrebne papirje,« ter je vstal, da bi šel v pisarno.

Ustavile so ga žene besede:

»Nekaj so govorile o papirjih,« ko je pa zapazila, da služkinja pospravlja v sosednji sobi: »Marcisa, pojdi v kuhinjo in vprašaj, če imajo papirje, in naj ti jih dajo, ter jih vrineš.«

Nikakor bi stvar ne bila tako žalostna, ako bi otroci pomagali pri delu svojim staršem. Toda statistika pravi, da nad eno četrtino otrok dela v službi pri drugih ljudeh in si tako popolnoma samostojno služi svoj kruh kot posli ali dninarji.

Posebno žalostno stanje otrok je v gostilniški obrti. Tu so otroci do polnoči zvečer v službi. Niso prosti niti ob nedeljah in praznikih, ampak ravno te dni morajo opravljati službo celó po 18 ur na dan. Gotovo je tudi, da se otroci vsemu slabemu privadijo v tej službi. Gostje so velikokrat brezobzirni do otrok. Kvantanje, igra in pohujšljivi pogovori so na dnevnem redu. Ni čuda, ako so otroci že v zgodnji mladosti duševno pokvarjeni in so zato v poznejših ali pa tudi že v zgodnjih letih na zelo nizki moralni stopinji. Pa tudi telesno je za otroke v gostilniški obrti zelo škodljivo. Dim, luč, alkohol, vse to na otroka zelo slabo vpliva v telesnem razvoju. Izmed 140.368 otroških delavcev jih je 429 % zaposlenih ob nedeljah in praznikih v gostilniški obrti.

Delavni čas otroških delavcev je razdeljen, in sicer, skoro tri četrtine jih dela polnih 52 tednov, štiri petine pa več kot 30 tednov v letu.

Dnevni delavni čas otroških delavcev je razdeljen v dva dela: poletni čas in zimski čas. V poletnem času do 40 %, v zimskem času okroglo 20 % otroških delavcev več kakor štiri ure na dan. Od onih otrok, ki obiskujejo skrajšani šolski pouk, jih dela pozimi 824 %, poleti 917 % dalj kot štiri ure na dan, 546 %, oziroma 772 % dalj kot osem in 103 %, oziroma 246 % dalj kot deset ur na dan. Ako računamo še k delavnim uram šolske ure, dobimo, da ima v času normalnega šolskega pouka pozimi polovica, poleti pa dve tretjini otrok do 40 ur tedenskega dela; ni pa tu všteto delo ob nedeljah. V času skrajšanega šolskega pouka dela, vstevši šolski pouk pozimi polovica in poleti tri četrtine več kot 40 ur, dve petini nad 50 ur in ena četrtina celó 60 ur na teden. — To so strašne številke, ker nam kažejo, da mora na tisoče ubožnih otrok delati dnevno toliko časa, kot odrasli.

Dasiravno se dela z vsemi močmi na to, da se odpravi nočno delo mladoletnih delavcev, vendar nočno delo še sedaj ni kaka posebnost. Pred vsem je nočno delo otroških delavcev bujno razvito v gostilniški obrti. In ravno v tej obrti se otroci najbolj izrabljajo, ker šolska oblastva poroča, da taki otroci prihajajo v šolo utrujeni in zaspani in nikakor ne morejo slediti šolskemu pouku. Tudi v industriji je nekaj panog, kjer delajo otroci tudi ponoči do 10. in tudi še čez 11. uro. Te industrije so: razna pletarstva, struganje gumbov,

izdelovanje škaticle za žveplenke itd. Za krepcanje dobé otroci pri nočnem delu največkrat (v nad polovico slučajih) žganje in druge opojne pijače, ki polagoma otroke popolnoma duševno in telesno umore. Vendar moramo priznati, da nočno otroško delo ponehava, kar je gotovo zelo hvalevredno.

Razvidno je torej, da je treba vse moči napeti, da se otroško delo omeji. Vpoštevati pa je pri razmerah na kmetih, da se delo otrok na domu pač ne dá brez velike gospodarske škode odpraviti, da le ni zdravju in morali preveč škodljivo. Ni pa dovolj, ako se enostavno prepove otroško delo. Mnogim družinam je neobhodno potrebno, da otroci sami služijo kruh, ker vsled obilne družine in neznostne draginje starši ali reditelji ne morejo zmagovati stroškov preživljanja. Tu je treba globlje poseči in ustvariti pogoje, da bo vsak, kdor ima družino in je delaven in priden, lahko tudi družino preživljal. Sirote pa je treba preskrbeti na tak način, da ne bodo svojega telesnega zdravja zapravile že v najzgodnji mladosti.

Občinski svet ljubljanski.

Ljubljana, 17. sept. 1913.

Povišanje gostaščine.

Sejo vodi župan dr. Tavčar.

O povišanju gostaščine poroča Likozar. Izvaja, da kaže proračun 225.868 kron primanjkljaja. Pokritje se mora kje dobiti. Pravi, da ima Ljubljana med 34 mesti najnižjo gostaščino. Finančni odsek je sklenil priporočati, da se gostaščina poviša, in sicer naj se ta davek diferencira. Okoli 120.000 do 130.000 K bo to občini več neslo, ker znašajo vse najemščine v Ljubljani 4.005.669 K. Predlaga: Do 100 K letne stanarine bi se gostaščina ne pobirala, od 100—200 K znašaj 2%; od 200 do 500 K 4%, od 500—1000 K 5%, od 1000 do 1400 K 8%, od 1400—2000 K 12%, čez 2000 K stanarine pa 14%.

Pammer izvaja, da nastopa proti diferenciranju, ker bi to zadelo trgovske kroge. Priznava, da občina potrebuje novih dohodkov, a kar se predlaga, davkoplačevalce prebudo zadene. Misli je, da bo zasledovala občina velikopotezno finančno politiko, a kakor se pri tem predlogu vidi, zasledujejo zelo priprosti način: meščan plačaj! Zavaruje se proti temu, ker so člani finančnega odseka šele dva dni pred sejo dobili akt v vpogled. Predlaga, naj se sklne sledeče diferenciranje gostaščine: do 100 K stanarine je prosto gostaščina, od 100—200 K znašaj 2%, od 200—500 K 4%, od 500—1000 K 5%, od

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovemil dr. Leopold Léonard.

(Dalje.)

»S tabo so pa res težave... ne gre, dušica, to je edino ognjišče ruskega življenja, kaj bi rekli drugi... na primer direktor carinskega urada, častniki, žandarji in celo gubernator?«

»Tako torej držiš besedo,« je rekla jezno, »prosim za ženske, odrečeš, prosim za klub, odrečeš, na jeziku pa imaš: vse storim... mi vendar ne boš rekel, da lažem, še tega bi manjkalo!«

»Hm... hm... vidiš, dušica, iz kluba se ne morem izbristati na noben način, za postavljenje križa je pa treba dovoljenja od gubernatorja, kakor je ukazal z okrožnico. Ali me hočeš uničiti?«

»Govori to drugim,« je rekla z ostrim glasom, »a ne meni. Ako predstaviš staremu gubernatorju, da je neobhodno potrebno postaviti križ, se ne bo ustavljaj!«

»Ah, ako bi te pr... babe bile prišle k meni!« je izbruhnil jezno.

»Že dobro, gospa.«

Za trenotek se je vrnila in prinesla spridevalo župana in prošnjo žensk. Glavar je vzel v roke, ko je pa zapazil, da se gre za Tesno, je siknil ježno:

»Zopet Tesna... ne morem dovoliti!«

»Kaj pa novega?« se je razburila. »Ravnokar si obetal, zdaj se pa umikaš.«

»Hm... veš, to je iz one vasi, kjer prebiva oni pop Solnik, nek podel Galican, ki me je tožil.«

»Kaj pa za to? Ti si okrajni glavar, pa se bojiš popa? Na tvojem mestu bi mu jaz naredila nalašč, naj ve, s kom se je spustil v vojsko.«

»Hm... če bi se ne šlo za križ in če bi tam prebivali sami katoličani, toda so tudi uporniki.«

»Jaz bi ne oprostila popu njegove intrige.«

»Dobro, rekel sem, pa naj bo tudi križ... toda pop bo zbesnel od jeze,« se je nasmehnili. »Povej ženskam, da je prav, jaz pa napišem še danes na gubernatorsko pisarno; predno se bo pop utegnil napisati pritožbo, bom že imel dovoljenje.«

»Zakaj naj bi šla jaz? Ne maram, da bi se meni zahvaljevale, to me muči; naredi sam.«

»Hm... dobro!«

Odprl je na široko kuhinjska vrata in zaklical:

»Ali ste iz Tesne?«

»Da,« zamrmrale so ter se priklonile.

»Katoličanke? Kaj?«

»Me smo katoličanke,« so odvrnile brez obotavljanja, ker so se smatrale res kot take, dasiravno so bile zapisane za pravoslavne.

Najprej je hotel ženskam povedati, da bo odposlal njihovo prošnjo gubernatorju, toda to je zbudilo njegovo samoljubje in samozavest, da je gospodar okraja, in sitno muje bilo priznati pred ženskami, da ima v tej zadevi odločevati višja vlada, pa tudi svoji ženi je hotel ugoditi. Torej je rekel:

»Dovolim vam, da postavite križ, pisмено dovoljenje pošljem županu.«

Razradoščene ženske so se začele priklanjati do pasu in gnetle so se poljubovat njegovo roko, on je pa, umikaje se za vrata, zaklical:

»Spravite se iz moje hiše!«

Polne veselja radi nepričakovanega in nenadejanega dovoljenja si ženske niso pustile dvakrat ponoviti tega povelja, ampak potisnivši služkinjo na stran, so hitele k svojim vozovom.

1000—1400 K 6%, od 1400—2000 K 7%, nad 2000 K pa 8%. Končno sodi, da bi odsek predlog težko postal postava in bi tudi težko dobil najvišje potrjenje.

Etbin Kristan izjavi, da za predlog ne more glasovati, ker nima nobenega točnejšega pogleda vanj.

Dr. Triller v daljšem govoru brani predlog odseka. Tudi dr. Tavčar brani predlog finančnega odseka. Kristan še enkrat naglašja, da zato ne glasuje za predlog, ker je premalo informiran. Pred glasovanjem napravi dr. Zajec medključ: Preveč davkov bo! To večino zelo vzdigne. Rasto Pustoslemšek prične kričati, drugi liberalci za njim, dr. Tavčar sam vzkligne: »Kaj pa cestni zakon?« Občinski svetniki S. L. S. smehljaje odgovarjajo liberalnim medključem.

Revizija psov.

Stražniki, ki so nadzorovali pse brez znamk, so pridobili občini 430 kron. Dovolj se jim nagrada 100 kron.

Stavbne zadeve.

Odkloni se priziv Karla Pollaka proti odloku mestnega magistrata v zadevi odvajanja odpadnih vod iz njegove tovarne v zbiralni kanal. Obč. svetnik Kregar se zavzema za to, naj bi se o stvari zdaj še ne sklepalo in naj bi se vsa zadeva še prej komisijonelno razpravljala. — Glede na priziv Roze Rohrmannove proti odloku mestnega magistrata v zadevi zapiranja Strojarske steze, predlaga poročevalec Pammer, naj se na obeh straneh Strojarske steze napravijo vrata, ki naj se zapirajo ob 6. zvečer, odpirajo pa ob 6. zjutraj. Odpira in zapira naj jih Rohrmann. Elbert zahteva, da Rohrmann ulice ne sme z vozovi ali s kako drugo stvarjo zastaviti. Dr. Zajec želi, da bi se ta vrata opustila, ker mora to napraviti čuden vtis na tujce, ko bodo videli, da se v Ljubljani, mesto da bi se nove ulice delale, še stare zapirajo. Ložar tudi naglašja, da bi bilo bolje, da se ulica ne zapre, ker je s ceste Sv. Petra na Sv. Petra nasip le malo prehodov. Večina sklone, da se ulica ponoči zapira.

Šolske zadeve.

Za posebno doklado, namenjeno za meščanske šole kvalificiranim učiteljem, se je prijavil tudi nadučitelj Fran Gabršček, ki je kot okrajni šolski nadzornik več let na dopustu. Občinski svet je njegovo prošnjo zavrnil, a na njegovo pritožbo je deželni odbor razsodil, da mu gre doklada. Poročevalec šolskega odseka Dimnik predlaga, da naj se svoječasni sklep o dokladah, ki so namenjene za meščanske šole kvalificiranim učiteljem, v toliko izpremeni, da ne dobé teh doklad tisti učitelji, ki so sploh na dopustu, izvzemši tistih, ki imajo bolniški dopust. Dr. Zajec: Naj bi se to tako sklenilo, da imajo do teh nagrad pravico vsi tisti učitelji, ki imajo meščanski izpit, da se tako vzpodbuja stremenje za izobrazbo med učiteljstvom. Pri glasovanju je obveljal predlog šolskega odseka. Znižanje pristojbine za prirejanje nočnih

kavarniških koncertov.

Poroča prof. Pipenbacher. Kavarnarju Krapežu v Narodni kavarni je magistrat svoj čas znižal pristojbino za nočne koncerte od 4 na 2 kroni; ker je pa za tako znižanje prosil tudi kavarnar Centrala, Miholič, je magistrat Miholičevu prošnjo odklonil in tudi od Krapeža zahteval štirikronsko pristojbino. Krapež je vložil na občinski svet pritožbo radi magistratovega

odloka, češ, da bo prisiljen radi teh dveh kron koncerte sistirati. Poročevalec predlaga, naj se Krapežu koncertne pristojbine na 2 kroni znižajo; obenem naj se pa tudi Miholiču znižajo. Dr. Zajec: Ta stvar je velevanmiva, ker se prosilec v svoji prošnji sklicuje na to, češ, da gledališča ne bo in da naj se mu zato pristojbina od 4 na 2 kroni zniža; poročevalec pa pravi, da naj se z ozirom na ubožno blagajno pristojbina od 4 na 2 kroni zniža, kakor da je 2 več kakor 4. Tisti koncerti pač ne dvignejo tujskega prometa. Tujski promet se razvija podnevu, ne ponoči. Tujec hoče ponoči počivati, ne pa obiskavati koncertov. Najlepše pa je, ker se tudi gospodu Miholiču pristojbina zniža, ki še za to prošil ni. Zanimivo bi bilo, če bi bil g. Miholič tak kavalir, da bi znižanja ne sprejel. Pri glasovanju je obveljal odsek predlog.

Vodovodne zadeve.

Sprejme se načrt pogodbe za oddajo vode iz mestnega vodovoda občini Moste in se odpiše A. Steinmetzu polovica pristojbine za večjo porabo vode. Samostalni predlog obč. svetnika Jegliča o podelitvi brezplačnega meščanstva mestnim učiteljem, ki delujejo 25 let na mestnih šolah, se odstopi odseku.

Interpelacije.

Obč. svetnik Marinko želi, da naj se od Trga Tabor do Prisojne ulice ulica za promet zapre. Kristan: V ravnateljstvo Mestne hranilnice se je izvolil večeraj le občinski svetnik Kavčič, dasi sta dva občinska svetnika, člana ravnateljstva Mestne hranilnice (Štembov in Milohnoja) izstopila. Želi pojasnila v tej zadevi. Podžupan dr. Triller, ki predseduje, pravi, da je bilo 11 občinskih svetnikov v ravnateljstvu Mestne hranilnice, predpisano jih je pa 10. Županstvo je stalo na stališču, da je bil Milohnoja izvoljen kot občan. Kristan: O tej zadevi si pridržim pravico, da govorim še v tajni seji. Dr. Zajec: Graja nedostatke v nekaterih javnih pisarnjih. Podžupan obljubi, da bo to stavbni urad preiskal.

Časnikarski Izrael proti tržaškemu škofu.

Trst, 16. septembra 1913.

Menda so se gospoda pri »Piccolo« naveličali razpravljati dan za dnem o odloku cesarskega namestnika glede na stališče regnikov v tržaškem mestu. Spoznali so, da ta predmet več ne vleče. Zato je treba v poletni dobi, ko visoka politika še vedno počiva, izbrati drug predmet, ki bo vsaj za par dni obračal nase pozornost zvedavih čitateljev. Kaj si izmislijo?

Tržaško-koperski škof dr. Karlin je imel prvo polovico septembra kanonično vizitacijo v Liburniji. Med tem časom je nekega dne obiskal tudi sosednjega senjskega škofa msgr. Roka Vučiča. Da je bil ondi prijazen sprejet in na obedu, to je nekaj tako navadnega, da se res ne izplača o tem obravnavati. Da je biskup Vučič nazdravil svojemu gostu in da je visoki gost na to zdravico odgovoril, to je po naših običajih tako naravno, da se to nikomur čudno ne zdi. »Riečke Novine« z dne 6. septembra so o tem pohodu poročale in dostavile, da je biskup Vučič »nazdravio dru. Karlinu i zazelio mu, da v svom radu stopoma velikoga biskupa Dobrile. Dr. Karlin je odgovoril, da mu je vazda bio ideal potpuno jedinstvo Hrvata i Slovenaca, pak da će i sada, da radi u tom smislu.«

Ob to suho poročilo hrvatskih novin se je obregnil neki zakoniti listič v Poreču, ki — mimogrede omenjeno — izhaja vsak teden enkrat in čuje na ime »Unione Nazionale«. Ta je takoj iztaknil, da se je tržaški škof izigral v Senju kot slovenskega škofa in je telefoniral stvar v Trst v »Piccolo«. Tu so iznajdbo poreskih liberalcev pograbili, povečali in v dveh člankih tako na debelo raztegnili, da so prišli do spoznanja, da je tržaški škof Karlin slovenski škof in da oni zahtevajo vsled tega italijanskega škofa. Mislili smo, da bo stvar ostala v zabavo in posmeh vsem razumnikom samo v Primorju. Ali židovska zveza jo je potisnila hitro na Dunaj in »Neue Fr. Presse« o slovanskem škofu Karlinu prav širokoustno poroča.

Perfidnost časnikarskega Izraela je prozorna. Vidi se iz nje hrepenenje, ogrditi tržaškega škofa in postaviti ga na »pranger« pred Italijani, češ, škof Karlin se briga le za Slovence, za Italijane pa ne mara. Izigravajo tržaškega škofa kot »slovanskega« zato, ker hočejo na vsak način hujskati. Ni jim všeč, da škof mirno deluje v prospeh verskih smotrov, oni bi radi tudi z njim potemeli, kakor s kakim političnim prostakom. Da morejo ogrditi svojega škofa in ga v konflikt spraviti vsaj z jednim delom njegove biskupije, za to jim je dober najskromnejši obed in najpohlevnejša zdravica.

Mi se še dobro spominjamo, da ko je prišel v Trst sedanji škof Karlin, je svojim duhovnikom in vernikom zaklinal besede: katoški škof sem in hočem biti. To mi še dobro pomnim in vemo, da se je po tem načrtu tudi vedno ravnal. Prijazen, postrežljiv in dober je bil vsem narod-

nostim brez razlike. Da je Slovenec po rodu in hoče Slovenec ostati, to pa menda v škofiji, ki je po veliki večini slovenska, ne bo še smrtni greh. In če hoče tržaški škof hediti po stopinjah apostolskega Dobrile, se s tem Lahom pač ne dela nobena krivica. Kulturno edinstvo Slovencev in Hrvatov pa menda tudi ni zločin, ne proti državi, ne proti italijanski narodnosti. Da le škof izpolnjuje svoje škofovske dolžnosti proti vsem narodnostim in stanovom enako. In glede tega se nad tržaškim škofom nihče ne more pritoževati. Zato ne pustimo, da bi ga izraelska časnikarska družala vlačila po svojih umazanih iredentovskih predalih.

Balkanski dogodki.

SRBSKO-GRŠKO MEJNO VPRAŠANJE PORAVNANO.

Belgrad, 17. septembra. Glede mejne črte južno od Gjevrgelije se je med srbsko in grško vlado dosegel sporazum. Mejna črta bo tekla ob vasi Suševu.

ESAD PAŠA NA DELU.

Rim, 17. septembra. Iz Albanije so semkaj došla poročila, glasom katerih je Essad paša izdal na prebivalstvo oklic, v katerem hujska proti začasni vladi, ki hoče svoj sedež premesti v Drač.

ALBANSKA MEJNA KOMISIJA.

Rim, 17. septembra. Mednarodna komisija za določitev grško-albanskih meja je odpotovala v Bitolj.

DELOVNI PROGRAM DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 17. septembra. »Nemško-narodna korespondenca« izve iz krogov nemškonarodne zveze: Državni zbor se vsekakor skliče krog 15. oktobra. Na dnevni red pride predvsem drugo branje malega finančnega načrta, ki se bo nadaljevalo. Vendar bo pa treba razpravo prekiniti v svrhu prvega branja proračunskega provizorija. Nato se bo nadaljevala razprava o finančnem načrtu. Kratko pred Božičem bo drugo in tretje branje proračunskega provizorija. Finančni načrt se, kakor se računa, tekom januarja popolnoma in končno reši, nakar se skličejo tisti deželni zbori, ki doslej niso mogli zborovati. Ti deželni zbori bodo potem lahko rešili tudi vprašanje o ureditvi učiteljskih plač na podlagi novih deželnih dohodkov iz finančnega načrta.

SKLICANJE ITALIJANSKEGA DIPLOMATIČNEGA SVETA RADI TRŽAŠKIH ODLOKOV.

Rim, 17. septembra. »Messaggero« poroča, da je zunanji minister di San Giuliani sklical poseben diplomatski svet, da mu predloži vprašanje: ali in v koliko kršijo tržaški namestništveni odloki pravice v Trstu živečih italijanskih državljanov. Svet je tako-le sestavljen: predsednik zunanji minister, podpredsednik senator Finali; svetniki so: senatorji: Pagano, Guarnaschetti, Gabba, Greppi, Fiore, Malvano, Scialoja in poslanci: Grippo, Fusinato, Boselli, Pozzi, Chirimirri, Morelli - Gualtierotti; tajnik Ricci Busatti.

ARMADNO POVELJE NADVOJVODE FRANA FERDINANDA.

Tabor, 17. septembra. Ob 11. uri 35 minut dopoldne so se vaje na povelje prestolonaslednika Ferdinanda ustavile. Armadi je bilo prebrano to-le prestolonaslednikovo povelje: Danes zaključene armadne vaje so me v vsakem oziru popolnoma zadovoljile. Srečen sem, da bom mogel našemu vojnemu gospodu le najboljše poročati predvsem o duhu četi, ki so se zbrale k armadnim vajam, potem o delu višjega vodstva, o vojni izvežbanosti in sposobnosti četi, kakor tudi o vzornem redu v zavodih in trenu. — V imenu najvišje službe izrekam zato vsem generalom, štalnim in višjim častnikom kakor tudi celokupnemu moštvu k vajam na Češkem zbranih armadnih zborov svoje najtoplejše priznanje.

SKERLECEVO STANJE POSLABŠANO.

Budimpešta, 17. septembra. Stanje kraljevega komisarja Skerleca se je danes poslabšalo; nastopila je vročica.

ITALIJANI V TRIPOLISU.

Rim, 17. septembra. »Agenzia Stefani« poroča iz Benghazija 16. t. m.: italijanske čete pod poveljstvom generala Torellija so prodirale proti vstajšem, ki so se v znatni moči zbrale v dolini Teciz. Po trdovratnem upor so bili vstaji prisiljeni se v neredu umakniti. V boju je našel junaško smrt general Torelli, ki se je nahajal v prvi vrsti, razen tega 2 častnika in 28 mož. Trije častniki in 70 mož. med tem 19

Italijanov, je bilo ranjenih. Vstaji so imeli velike izgube, med njimi več uglednih poglavarjev.

SOCIALNDEMOKRATIČNO ZBOROVANJE V JENI.

Jena, 17. septembra. Radikalna resolucija Roze Luxemburg glede splošne stavke je bila s 350 proti 142 glasovom odklonjena, sprejeta pa milejša resolucija strankinega načelstva z vsemi proti dvema glasovoma.

ZLOSTAVLJANJE ITALIJANSKIH DELAVCEV NA AVSTRIJSKEM PARNIKU?

Glasom neapeljskega lista »Roma« so na parniku Austro-Americane »Kaiser Franc Josef I.« zlostavljali italijanske uslužbenke. Med vožnjo iz New-Yorka v Neapelj je eden sicilijanskih delavcev, ki so bili najeti za strežbo pri strojih, obolel in prosil, da se ga oprostijo dela. Poveljništvo pa mu ni hotelo verjeti; delavca so za kazen zaprli v kabino in ga pretepli. Tudi ostale sicilijanske delavce so zlostavljali. Ko je parnik despel v Neapelj, so zlostavljani sicilijanski delavci šli v mesto in vložili protest, obenem pa zahtevali, da se delavska pogodba z njimi razdre. Avstro-ogrski konzul je obljubil najstrožjo preiskavo.

Dnevne novice.

— Občinski odbor v Žalni je v svoji seji dne 8. t. m. soglasno sklenil g. deželnemu glavarju dr. Iv. Šusteršiču k petdesetletnici najkrajše čestitati. Obenem je občinski odbor soglasno obsodil vse grde napade na osebo deželnega glavarja in mu izrekel neomajno zaupanje.

Ivan Bonev nam je iz Plovdiva poslal jako zanimiv članek o turških grozovitostih v Trakiji in o svojem begu pred Turki. Tako zanimivo in tako živo ni še noben časopis popisal najnovejših dogodkov v Trakiji. Članek bomo priobčili v sobotnem »Slovencu«, na kar že danes opozarjamo.

— Pri volitvah v okr. cestni odbor 14. t. m. je bil za občino Fara izvoljen enoglasno s 16 glasovi gosp. Anton Bauer, župan v Fari.

— V Senožečah se zadnji čas gode čudne reči. Ne samo, da je župan Fr. von Garzarolli pokopal Lončarja, ampak Franz von Garzarolli je začel tudi obstrukcijo proti deželnemu odboru. V nedeljo, dne 14. t. m. je imel občinski odbor v Senožečah volitvi odbornika v okrajni cestni zastop. Toda Garzarolliju je bil en odbornik premalo in nagovoril je vse svoje občinske može, naj v znamenje protesta oddajo pri volitvi prazne glasovnice. In zgodilo se je tako. Gotovo ni premislil ne župan ne kak njegov občinski mož, kako neumnost so napravili. Škoda je za naš trg, ker zdaj ne bomo imeli nobenega zastopnika v okr. cestnem odboru po krivdi županovi, ki je svoje občinske može zapeljal, da so oddali prazne glasovnice. Ni upanja, da bi deželni odbor županovi nagajivosti šel na roko in imenoval kakega Senožečana v odbor okr. cestnega zastopa. Ali pa je mogoče Franz von Garzarolli tako priprosti, da pričakuje, da bo pred njim deželni odbor imel strah in zlezel pod klop, kot je župan senožeški pred deželnim odborom radi razdelitve Fabijančeve ustanove? Naj še malo počaka. Ker so liberalci kot papige, posnemal je župan v Lažah Kralj, Garzarollija in je odvrnil občinski odbor v Lažah, da se ni udeležil volitve v okr. cestni zastop, ki se je vršila tudi istega dne v Dolenji vasi za občine Senadole, Dolenja vas in Laže. Te tri občine so imele voliti tri odborniki skupno v okr. cestni zastop. Ker se Lažanci niso volitve udeležili, so bili seveda vsi odborniki izvoljeni iz občine Senadole in Dolenja vas. Da so Lažanci brez zastopnika, zahvalijo naj se Kralju! Liberalna obstrukcija bo pa tepla prevzetega liberalce same in nikogar drugega.

— O eksekuciji delavcev. Sedanje zakonske določbe dovoljujejo, da smejo oblasti zarubiti za plačanje davkov iz javnih davščin polovico mezde delavcev. Z Dunaja poročajo sedaj, da je finančno ministristvo sodnijam in drugim uradom naročilo, da naj tega zakona v bodoče ne upoštevajo v polnem obsegu pri izterjavi direktnih davkov, pristojbin in vojaških taks, marveč da naj se predlog na zarubitve že v naprej omeji na odtrganje na več eno desetino tedenske mezde. V posebnih, uvaževanja vrednih slučajih, če ima dotični mnogo otrok, v slučaju bolezni, ali če ima prav majhen tedenski zaslužek, naj se pa sploh ne izvrši rubežen.

— K tatvinam cerkvenih muzikalijskih na koro farne cerkve v Krškem kakor tudi v Brežicah se javlja, da se je enaka tatvina tudi dogodila pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Očividno si je ta muzikaličen tat izbral za torišče svojih junaštev Savsko dolino. Gg. pevovodje in organiste, kakor tudi čč. gg.

(Dalje.)

duhovnike se opozarja, da zlikovca v danem slučaju takoj dajo prijeti in nikari ukradenih muzikalij kupovati, pač pa iste konfiscirajte. Iz Krškega se je slučaj naznanil c. kr. orožnikom.

— **Jeleni v Jelovci.** Pretečeni petek se je podal gospod Anton Debelak v spremstvu svojega brata Rud. Resmana na lov v Kroparsko goro. Mladolletni g. Anton Debelak in njegov brat Rudolf Resman sta šla na planino Vodice; kar naenkrat opazi 8letni Rudolf dva krasna jelena in pravi Tonetu: »Poglej dve smi!« Ta izproži puško na krasnega jelena, kateri je tehtal 148 kg, drugi jelen pa je ušel. Ko bi bil imel kroglo, bi bil še drugega lahko, a za šrot je bilo predalet. Prišel jim je ravno prav, ker so drugi dan imeli cerkveno žegnanje in so vsega prodali po 1 K kg, pa ga je še zmanjkalo. Drugi dan so se podali zopet v Kroparsko goro nad drugega jelena, a je šel v cesarske gozde in so ga slišali, kako je tulil, ker mu je bilo dolgčas po padlem bratcu. Gospod Anton Debelak pravi, da je drugi jelen mnogo večji od ustrejenega. Zadnji v Jelovci ustreljeni jelen je bil pred 70 leti, katerega je gosp. Kappus iz Kamnegorice ustrelil.

— **Radovljiško dijaštvo** je v smislu sklepa O. V. P. O. priredilo nabiranje prispevkov in prid podpornim dijaškim visokošolskim društvom z nabiralnimi polami. Rezultat je bil sledeči: Radovljica 176 K, Predtrg 40 K 20 h, Kropa in Kamnagorica 28 K, Zapuže in okolica 20 K; skupaj 264 K 20 h. Največ so darovali sledeči: Po 20 K: Kmečka posojilnica in hranilnica in veletrgovci g. P. Bischoff. Po 10 K: Med. svet. g. dr. Jelovšek, preč. g. častni kanonik Novak in odvetnik g. dr. J. Janc. — Cenjeno občinstvo je pokazalo razumevanje za to akcijo z uljudnim sprejemanjem dijakov nabiralcev. Zato vsem topla zahvala!

— **Brata z nožem ranil.** Sinoči je prišel vinjen domov Lovrenc Semrajc, posestnikov sin iz Sneberjev št. 4 in se začel prepirati s svojim bratom Francetom. Med prepriom je sunil brata dvakrat z nožem v levo stran in ga tako težko telesno poškodoval, da so ga danes morali peljati v deželno bolnišnico.

— **Slovensko planinsko društvo** naznanja, da so sedaj že vse koče, katere oskrbuje osrednje društvo, odprte. — Kamniška koča in koča na Veliki planini se zatvorita v nedeljo, 21. t. mes., popoldne.

— **Glavna razprava proti Dojčiču**, ki je streljal na kralj, komisarija Skerleca, je razpisana za 25. t. m. Dojčič se proti obtožnici ni pritožil.

— **Na bob v Kamniški Bistrici** v nedeljo, 21. t. m., vabim vse cenjene obiskovalce in ljubitelje naše divne Bistrice. V soboto zvečer se bo pekel na prostem pred kočo krompir. V nedeljo popoldne se vrši prava planinska veselica. S pijačo in jedili bo najbolje preskrbljeno. Z dovoljenjem osrednjega društva S. P. D. se bo prodajalo vino v sodih in buteljkah po znižanih cenah vsled večje ostale se zaloge. Vstopnina prosta. Za služaj neugodnega vremena se vrši bob prihodnjo nedeljo kot slovesni zaključek letošnje sezone. — K mnogobrojni udeležbi vabi Zofka iz Bistrice.

— **Mednarodna razstava knjižnih in grafičnih obrti v Lipskem 1914.** Ze desetletja ni videla Nemčija nobene svetovne strokovne razstave, pri kateri bi v toliki meri in tako enotno sodelovali tudi drugi narodi, kakor bo ravno omenjena razstava v Lipskem. Do sedaj so prigrasile ofi cialno udeležbo Avstrija, Francija, Italija, Portugalska, Švica, Turčija, Holandska, Ogrska, Španja, Belgija, Anglija, Danska, Švedska, Norveška in Rusija; pričakovati pa je udeležbe celó od izvenevropskih držav, kakor Indija, Kitajska, Japonska in Južna Amerika, katere države so znane kot posebno bogate na lepih in dragocenih produkcijah tiska, pisanja in papirja. Nekatere države, med drugimi tudi Avstrija, bodo postavile svoje posebne paviljone, za katere so odmerile posamezne države primerne prispevke. Cela razstava bo nekaka živa slika duševne kulture in napredka človeštva, kakor je dosedaj v lepšem in jasnejšem okviru še ni bilo videti. Avstrija bo zastopana predvsem po izdelkih iz industrijskih in obrtnih krogov. Da pa se more ugoditi poleg že vposlanim prijavam še drugim prošnjam, je predsedstvo razstave podaljšalo rok priglaševanja do 1. oktobra t. l. Prijave, vprašanja i. dr. je nasloviti na krajevni razstaveni odbor na Dunaju IX., Seeringasse 9.

— **Pasijonske igre v Vrbovcu na Hrvaškem se nadaljujejo.** Pišejo nam iz Vrbovca: Vsled splošne želje zunanega občinstva se bodo predstave o »Jezusovem trpljenju« nadaljevale in se vrše še v nedeljo 21. in 28. t. m. ter 5. oktobra, tako da je vsem, ki igre še niso videli, dana prilika priti k predstavi. Igra napravi na vsakogar najgloblji vtis in so stroški obilo povrnjeni. Začetek predstave vsake ob 3. uri

popoldne. Šolski zavodi lahko prirede skupne izlete.

— **Konferenca bosensko-hercegovskih škofov in redovnih predstojnikov** se je 15. t. m. začela v nadškofijskem dvorcu v Sarajevu. Razen papeževga delegata Bastiena in nadškofa Stadlerja so navzoči škofi Mišić, Garić in Šarić, arhidijakon vrhbosenskega kapitela protonotar Koščak, frančiškanska provinciala Mihačević in Ostojić ter superior hrvaške jezuitske misije g. Dostal. Glavni predmet konferenc je avtonomija katoliške Cerkve v Bosni-Hercegovini.

— **Vojaški samoumori v Bosni.** V Gorazi št. sta se tekom treh dni ustrelila dva vojaka. Tretji se je težko obstrčil in ni nade, da bi okrevale.

— **Poostrena kontrola vozni listov na državnih železnicah.** Z ozirom na velike goljufije na državnih železnicah v Galiciji in ker se je dokazalo, da je tudi na drugih državnih progah erar vsled raznih manipulacij z voznimi listki zelo oškodovan, je železniško ministstvo vpeljalo civilne revizorje, in sicer take, ki so na dotični progi popolnoma nepoznani. Poleg vas sedi v vozu popotnik, ki se, kakor je videti, ne zanima posebno za svojo okolico ali se celo z vami pogovarja, vas kot tujca izprašuje o znamenitostih dežele i. t. d. Kar naenkrat pa tujec vstane in zahteva vozni listek od vas. Vi, kakor tudi drugi sopotniki, ga nezaupno ogledujete, češ, ta človek pa nima poštenih namenov z nami in mu ne pokažete listka. On pa se čisto pravilno legitimira in vi mu morate pokazati vozni listek. Civilni revizorji pa tudi dosežejo uspehe. Nedavno je stopil tak civilni revizor par ur pred Lvovom v Galiciji v brzovlak, ki vozi v Lvov. Kupil si je pravilno vozni listek. Z njim so vstopili v ravno tisti vlak in tisti voz trije gospodje. Prišel je sprevodnik. Gospodje so mu mesto voznih listkov skrivoma stisnili v roko vsak po dve kroni. Revizor je to opazil in je ravno tako storil. Sprevodnik je bil zadovoljen. Ko so pa prišli v Lvov, je pa revizor dal vse tri gospode in sprevodnika aretirati. Civilni revizorji se vozijo s kupljenimi voznimi listki in so tudi zelo radodarni za napitnino, to pa vse zato, da si pridobe zaupanje sprevodnikov. Tudi na kolodvorih kot popolnoma nepoznani opazujejo razne manipulacije in jih potem javijo višji oblasti ali pa sami ukrenejo, kar se jim zdi potrebno, ker njihova moč je precej velika. Na Dunaju na kolodvoru so tudi sedaj vpeljali skrinjice, kamor se mečejo oddane vozne karte pri odhodu iz vlaka. Prej je vratar zbral karte in jih uredil po štacijah ter jih šele drugi dan oddal v pisarno v pregled in nadaljno kontrolo. Sedaj pa se mečejo takoj pri oddaji voznih listki v zato pripravljene skrinjice in uradniki jih takoj kontrolirajo. Pokazalo se je doslej, da je ta kontrola v veliko korist erarju.

— **Letošnja vinska letina na Hrvaškem** bo vsled ugodnega vremena v zadnjem času glede kakovosti dokaj dobra, podobno kakor leta 1909. Kmečki mošt bo imel 13 do 16 odstotkov sladkorja, na veleposestvih pa 16 do 20 odstotkov. Kvantitativno bo pridelka za 20 do 30 odstotkov manjši nego lanski. Kar se tiče cen, so doslej nekatera veleposestva stavila ponudbo po 33 do 35 kron za hl mošta takoj izpod stiskalnice.

— **K tramvajskemu štrajku v Zagrebu.** Sekčni načelnik Fodroczy je 16. t. m. sprejel deputacijo štrajkujočih tramvajskih uslužbencev in ji naročil, naj mu štrajkujoči pismeno predložijo svoje zahteve, da jih prouči. Ako so njih zahteve opravičene, se bo zanje zavzel, drugače ne. Svaril je pred nasilnostmi. — Istega dne zvečer je bil soc. demokratični shod, katerega se je udeležilo nad 2000 oseb. Sprejeli so resolucijo, ki obeča štrajkujočim gmotno in moralno podporo; navzoče delavstvo je klicalo na generalni štrajk. — Doslej je tramvajska družba sprejela do pol-društvo novih uslužbencev, ki se uče voziti. V soboto se bo menda na cestni železnici zopet začel delni promet. Tramvajsko remizo in okolico straži orožništvo, policija in vojaštvo.

— **Sodna komisija v smrtni nevarnosti na morju.** Te dni se je po morju vračala sodna komisija, sestojeca iz 5 oseb, z otoka Koločep v Dubrovnik. Na odprtem morju jih je presenetil vihar in motorni stroj je odpovedal službo. Čoln je postal igrača valov. Po silnem naporu se je strojniku in krmilarju vendar posrečilo spraviti čoln do obali, kjer je komisija izstopila in morala peš iti tri in pol ure daleč v Gruž.

— **Hrvaški slikar postane pravoslavni menih?** Hrvaški listi poročajo o govoricah, da je mladi nadarjeni slikar P. Križanić odšel v neki fruškogorski samostan, kjer se popravi v pravoslavni po-

meni. »Pokret« dostavlja temu, da je gotovo le toliko, da se želi Križanić specializirati v grško-pravoslavnem cerkvenem slikarstvu in si je v to svrhu že dalj časa prizadeval dobiti kako študijsko ustanovo. Ker se je mladi slikar nahajal v hudih gmotnih stiskah, se je sedaj rad odzval povabilu, da pride za nekaj časa v neki fruškogorski samostan.

— **Umrla je v Zagrebu** 27letna soproga Vilima Lovrenčiča, gospa Jožefa Lovrenčič rojena Obad.

— **Nove velike stavbe v Zagrebu.** Na mestu dosedanjega hotela »Avstrijski cesar« v Zagrebu zgradi veliko moderno blagovnico (tržnico). Ker je tako odpadlo 70 sob za tujce, je hrvaško društvo za tujski promet poskrbelo, da se bo v Zagrebu na najlepšem prostoru sezidal velik modern hotel za 2 milijona kron.

— **Obisk na srednjih šolah v Zagrebu.** Dne 15. t. m. se je začel pouk na vseh zagrebških srednjih šolah. Na obeh gimnazijah in realnih gimnazijah se je vpisalo vsega 1974 učencev. V štiri-razredno trgovsko akademijo se je vpisalo 236 učencev.

Primorske vesti.

p **Intrige puljskih hrvaških in slovenskih liberalcev.** Kakor je bilo že poročano, so se nastanile tu šolske sestre sv. Križa iz Djakova, katere bodo letos odprle prvi razred dekliške šole, ki se ima potem vsako leto pomnožiti za en razred. Obenem se bo otvoril tudi otroški vrtec za otroke obojega spola. Šola bo popolnoma hrvaška in je preskrbljena, da se bodo hrvaške in slovenske hčerke vzgajale v duhu, v katerem je edino mogoče vzgojiti naroden in obenem značen ter kreposten ženski naraščaj. To pa seveda hrvaškim in slovenskim puljskim liberalcem ni všeč in zato se je sklenilo movemu podjetju kolikor mogoče škodovati, brez ozira na to, da bo dekliška šola šolskih sester hrvaška. Tem ljudem zadostuje, da bodo deklice poučevale šolske sestre in če je šola še tako narodna, to jim je vseeno, ker v takih slučajih stopi v liberalnih krogih narodnost v ozadje. Za take stvari je seveda gotovim gospodom tukajšnja »Narodna delavska organizacija« dobro došla. Zato se je tudi hitro našel nek član te organizacije in po puljskem predmestju »Kastanj« kjer prebivajo skoro izključno le Hrvati, hodil okoli hrvaških staršev in jim na vse mogoče načine prigovarjal, da naj nikar ne vpišejo svojih hčerk v šolo, v kateri bi jih poučevale hrvaške šolske sestre! Sedaj se tudi ni več čuditi, zakaj dr. Zuccon na shodu »Narodne delavske organizacije« dne 8. septembra, na katerem je nastopil kot govornik in se pečal s puljskim šolskim vprašanjem, ni omenil te nove hrvaške dekliške šole, medtem ko je naštel sicer maloštevilnim poslušalcem vse druge. Pa ni bila morda to že parola »narodni« organizaciji proti novi hrvaški dekliški šoli? Tudi v Pulju poznajo gotovi krogi, osobito oni, kateri se zadnji čas trgajo za politično dedščino, takozvano srednjo pot le toliko časa, dokler je njim v korist, medtem ko porabijo vsako priliko v to, da dajo duška svoji nestrpnosti proti vsemu, kar ima le količjak pravo katoliško lice in naj si bo to še tako narodno. Toli hvalisana srednja pot je le liberalnim krogom dobro došla, ker le oni črpajo iz nje moč.

p **Smrtna kosa.** Umrl je v Trstu dne 17. t. m. zvečer trgovski akademik g. Karel Ulčakar, sin gosp. Josipa Ulčakarja, ravnatelja tržaške posojilnice in hranilnice.

p **Tujci v Gradežu.** Koncem prošlega tedna so kazali seznamni tujcev v Gradežu 18.010 gostov, to je celih 4000 več, nego jih je bilo lani sploh v zdravilišču.

p **Rajčevićev rekord.** Atlet Rajčević, ki ga Tržičani tako radi imenujejo »nostro Giovanni Raicevič«, je dosegel v Buenos-Aires nov rekord. Orjaški moč, ki ima slonovo moč, je zopet premagal samega sebe in pobil svoje prejšnje uspehe. Dvignil je namreč s tal in zapored petkrat v zrak nad glavno ročke, težke 153 kilogramov. Tak orjak pač ne pride kmalu zopet.

p **Pasja steklina.** V Piranu je ugriznil očitvidno stekel pes 10 let staro deklico Bruno Predonzani, ki so jo takoj poslali na Dunaj v Pasteurjev zavod. Na steklega psa pa so vprizorili lov in konjederec je ubil psa, a zdravega, kajti stekli je bil ušel.

p **Areteacija policista.** V Pulju je bil v terek aretovan policijski civilni agent Dardi. Govori se, da radi razžaljenja cesarjevega veličanstva. Res čudno. Aretovanec je oče one hčerke, radi katere je bil, kakor svoj čas poročano, tukajšnji pol. civilni agent Carlin areto-

van, češ, da je izvršil nek memoralen čin, a je sodišče preiskavo ustavilo.

p **Na svoji službeni jahti »Lacroma«** je dospel v Pulj poveljnik vojne mornarice admiral Haus, da nadzoruje puljske mornarične naprave. Spremlja ga njegov prvi pobočnik linijski kapitan Seidensacher, kateri je sedaj prvi na vrsti za povišanje v šaržo kontre-admirala. Ko se je jahta usidrala v luki, se je podal admiral Hans na tukaš se nahajajočo nemško križarico »Goeben« in napravil obisk pri poveljniku nemške vojne ladje. Isti je potem v teku dopoldneva obisk vrnil. Pri menjavanju obiskov so se oddali od nemške križarice »Goeben«, kakor tudi od naše jahte »Lacroma« običajni pozdravni streli iz topov.

p **Kolesarjev ne mara.** Devetnajst let stari kmetovalec Karol Stekar se je vozil v nedeljo na kolesu iz Gorice v Kojsko. Šlo je vse lepo, dokler ni dohitel moškega, ki se mu ni hotel izogniti, ki pa tudi njemu ni pustil mimo in naprej. Kamorkoli je zavil Stekar, se je nalašč umaknil tudi oni moški in to je povzročilo, da se je kolesar zaletel v drevo ob cesti in se prevrgel. Stekar si je strl ključnico in je zadobil take notranje poškodbe, da so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico v Gorici.

p **900 kron primanjkljaja** imajo baje gorški Nemci od zadnje veselice na Telo-vadnem trgu.

p **Prestop v katoliško cerkev.** H katoliški veri je prestopila in bila krščena v Gorici gdca Gina Luzzatto, hči znanega advokata Rajmunda Luzzatto.

p **Duševno večkrat zmeden** mizar-ski pomočnik Afrič v Pulju je zadal nekemu mornaričnemu nižjemu podčastniku, Zvaza po imenu, z ostrim nožem, kakoršnega rabijo na ladjah, dve težki rani. Po storjenem činu je Afrič zbežal, toda na begu so ga ujeli, nakar je bil aretovan. Težko ranjenega podčastnika so prepeljali v mornarično bolnišnico.

p **Vtihotapljen tobak.** Po Trstu se puši posebno mnogo vtihotapljenega inozemskega tobaka, s čemur je zelo oškodovan avstrijski erar. Tuji tobak pušijo ali zasebniki, ki so si ga oskrbeli sami, so pa tudi trgovci v Trstu, ki tržijo s tujimi nezacarinjenimi cigaretami. Tako je pred mesecem zaprla policija nekega Canarutta, ki je oškodoval avstrijsko financo na tak način za okroglih 120.000 kron in pred par dnevi pomorščaka Medanicha, ki ga tudi sumijo, da je imel za kakih 5000 K prometa. To pa so seveda le — posameznosti.

p **Trst brez rib.** Sedaj, ko ima Trst ob morju novo krasno tržnico za ribe, pa primanjkuje — rib. Te so postale v Trstu res redke, slabe in drage. V prvi vrsti je pač krivo slabo vreme zadnjih dni, ki ni naklonilo ribičem posebne sreče, potem pa tudi dejstvo, da pokupljajo najboljše blago gostilne in hoteli, ki so polni tujcev. Da pa je za Tržičana še manj teh »plodov morja«, se izvažajo znaten del rib v bližnja kopališča, zdravilišča in naprej v deželo.

p **V Trstu se dobro živi.** Tako bi človek vzkliknil, če čuje, da je bilo tekom prvega letošnjega polletja v Trstu toženih 168 trgovcev in prodajalcev jestvin radi kvarjenja živil. Od teh 168 osumljenih grešnikov jih je bilo res obsojenih 154, in sicer jim je bila priznana najmanj globa 5 K, ali pa večja kazen do 8 dni zapore.

p **Prepovedane ostrige.** Z ozirom na zdravstvene razmere v mestu in posebno z ozirom na slučaje legarja, ki so se zadnji čas pojavili v Trstu, je oblast za negotovo dobo prepovedala prodajati ostrige.

p **Samomorilna manija zločinca.** Prosluli zločinec Marcel Micheluzzi, ki je bil vlomil v upravno ravnateljstvo občinske plinarne v Trstu, kjer si je prilastil 39.000 kron, a so ga še pravi čas zasačili, si je prerezal pretekli petek s kosčkom stekla žile v zapestju, da bi izkrvavel. Nakana pa se mu ni posrečila, ker so mu kri ustavili; in to je Micheluzzi, ki se hoče na vsak način odtegniti kazni, povod, da je izpil v ponedeljek raztopino hipermangana-ta. Pa tudi tokrat zločinec ni smel umreti. Izplahnil so mu želodec in sedaj je že zopet »dober«.

p **Velikega morskega volka** so vjeli ribiči ob severni obali otoka Krka. Pošast je dolga 4'85 m.

p **Dva delavca** so na Reki aretirali, ker sta sodelovalce pri gradbi dreadnoughta v ladjedelnici »Danubius« pozivljala, naj ladjo pokvari. Delala sta uprav anarhistično propagando.

p **Grozna nesreča.** V ponedeljek ob desetih zvečer je povozil vlak istrske ozkotirne železnice blizu postaje Milje 83 let starega Ivana Brainjka in ga je prerezal dobesedno na dvoje. Zdi se, da je zločinska roka ubila Brainjka in ga

položila na tir, da bi odvrnila od sebe sum. Kar je pa pri tem najstrašnejše, je žalostno dejstvo, da pada grozni sum na — starčkova sinova. Sodišče in policija se vneto bavita z zadevo.

Štajerske novice.

Sklicanje štajerskega deželnega zbora pred durmi? Včeraj dopoldne se je pri ministrskem predsejniku grofu Stürgku oglašila deputacija nemško-avstrijske učiteljske zveze pod vodstvom načelnika nemške narodne zveze dr. Grofa in predložila želje štajerskega učiteljstva, da se čim prej skliče štajerski deželni zbor. Grof Stürgku je deputaciji izjavil, da se glede sklicanja štajerskega deželnega zbora med vlado in štajerskimi deželnozbornimi strankami vrše pogajanja; vlada si bo na vsak način prizadevala za opravičene želje štajerskega učiteljstva.

Štajerski Nemci. Med krščansko-socialno stranko in nemškim centrom, ki jo stranko vodi vitez Panc, se vneto nadaljuje huda časnarska vojna. Nadarjeni vodja krščanskih socialcev, kmet Hagenhofer, očita Pancu, da se je zvezal z liberalno agrarno stranko. Skraja je hotel Panc to tajiti, a sedaj je s tajenjem ven. Zadnje nedeljo, dne 14. t. m., sta se Pančeva in agrarna stranka združili na skupen program in določili veliko skupno zborovanje na dan 28. septembra v St. Michaelu na Zgornjem Štajerskem. A tudi med liberalnimi in takozvanimi nemškonacionalnimi poslanci ni edinosti in slege. Eni poslanci se držijo lista »Tagesspost«, drugi lista »Tagblatt«. Zadnjim se godi bolj slabo. Njih vodja je poslanec Einspinner. Nam Slovencem pa nič ne škodi, ako v nemških političnih taborih ni edinosti.

Šturm preko avstrijskih mej. Letos je šturmka zborovala v Inomestu, ob sklepu pa so se zborovalci peljali v Monakovo na Nemško. Naši Nemci so tam na posebnem zborovanju prosili rajhovske Nemce, naj jim pomagajo izpodrinuti Slovence z njihovih posestev. Zborovanje se je sklenilo s pesnijo: Nemčija, Nemčija, čez vse! Pri nas pa so hoteli zapirati ljudi, ko so nekateri Slovenci pristo dajali duška svojemu veselju, da je slovansko orožje na Balkanu zmagovalo nad Turki. Slovenci molčimo, a ne pozabimo te dvojne mere nikdar!

Posavski mladeniči! Tovariši s kranjske in hrvaške strani. V nedeljo, dne 21. t. m., pridite od vseh strani v velikih skupinah na svoj mladeniški shod v Brežice! Posebno dobrodošli tudi mladeniči s Kranjskega. Ob 10. uri je v farni cerkvi služba božja, ob pol 12. uri v Narodnem domu mladeniško zborovanje s poučnimi in navduševalnimi govori; po večernicah pa si lahko ogledate igro »Tri sestre«. Fantje, na vas gleda domovina, postavite se in pokazite, da se resno pripravljate na delo v življenju!

Nemškutarji smejte, mi ne! Renegat nadučitelj Wernitznigg v Krčevini pri Mariboru je po hišah agitiral in nagovarjal slovenske starše, naj dajo svoje otroke v nemško šolo. Pri tej agitaciji se je posluževal sredstev, ki niso ravno bogve kako častna. In celo prosti starši so se pritoževali nad smelostjo nemškutarskega nadučitelja. In ko so naši ljudje v ponedeljek in torek samo mirno svetovali staršem, kam naj dajo vpisati svoje otroke, pa je začel Wernitznigg rojiti in bi gotovo poklical cel legion nad slovenski gospodični in oče Slovence, ki jih je videl pred seboj. Poklical je tudi policaja, mestnega policaja, ki je nedolžno kot kak tržki obelisk stal ob kostanju drevedra. Kako pridejo mestni policaji h temu, da čuvajo nemškutarje druge občine? Seveda Wernitznigg je računal s tem, da bo Slovence preplašil, kar pa se mu ni posrečilo. Wernitznigg pa bo treba na vsak način prijeti neke druge in z ostrejšimi kleščami. Materiala bo menda dovolj.

Katoliško tiskovno društvo v Mariboru je imelo dne 15. t. m. svoj občni zbor, kateremu je predsedoval kanonik mil. g. dr. Matek. O stanju društva sta poročala ravnatelj dr. Anton Jerovšek in tajnik g. dr. Fr. Lukman. Odbor je ostal stari. — Iz poročil smo posneli, da je stanje tiskovnega društva izborna. Podjetja Cirilove tiskarne pod spretnim vodstvom g. ravnatelja dr. Jerovškega lepo prosperirajo.

Dekleta v Konjicah so ustanovile treznostni odsek Sv. vojske. V I. stopnjo se jih je takoj vpisalo 8, v II. 36.

Poroka. V Ljutomeru se je poročila gdca Olga Lah z g. Fr. Magdičem; gdca Vekoslava Cimerman pa se je istotam poročila z g. Rud. Stegmüllerjem. — V Celju se je poročil asistent južne železnice Kamilo Miheliak z gosposi Mici Jelenc.

Bela žena. Umrla je v Ljutomeru dne 15. t. m. 76letna cvetličarka in cerkvena pevka Marija Novak. — Pri Sv. Martinu na Pohorju je umrl Jurij Koren, p. d. Letič. Rajni je bil velik dobrotnik cerkve. — V Podov pri Mariboru je prominula po dolgotrajni bolezi mladenka Magdalena Gassenberger, stara 22 let. — V Račjem je umrl dne 7. t. m. Stefan Zerkno. — Pri Sv. Križu nad Mariborom so minulo soboto spremili k večnemu počitku Elizabeto Pajtlar, mater predsednika tamošnjega »Bralnega društva«. — Na Volgi pri Vranskem je umrla mladenka Antonija Grabner, stara 18 let. Pogrebi so na sedmini nabrali za »Slovensko Stražo« 3 K.

Brežice. V nedeljo, 21. t. m. se vrši tu velik mladeniški shod za Posavje. Ob 10. uri v farni cerkvi služba božja, ob pol 12. uri v Narodnem domu zborovanje; po večernicah se uprizori igra »Tri sestre«.

Umrli je danes v Šmartnem ob Paki zlatomašnik g. Jakob Kolednik. Pogreb se vrši v soboto ob pol 11. uri dopoldne.

Mariborsko porotno sodišče. Dne 22. t. m. se začne pri mariborski okrožni sodnijski jezensko ali III. porotniški zasedanje. Do sedaj so znani sledeči slučajji, ki pridejo v poštev: v ponedeljek, dne 22. t. m.: Jos. Proložnik, težka telesna poškodba; predsednik dvor. svetnik Perko; v torek, 23. t. m.: Franc Paulič, nenravnost in Marija Pelko, detomor; predseduje v obeh slučajjih dež. sod. svetnik Kokol; v sredo, 24. t. m.: Avgust, Franc in Julijana Ratzbatschan, nenravnost in slično; predseduje višje dež. sod. svetnik Fraidl.

Zakaj čakate? V št. Lovrencu nad Mariborom se je vršilo pretečeno nedeljo veliko slavlje nemških turnarjev, ki pa nosijo skoro vsi sama slovanska imena. Že pred več časom se je reklo, da se bo ustanovil v št. Lovrencu »Orel«, a še do danes ga ni. Nad 2000 uniformiranih Orlov je bilo v beli Ljubljani na katoliškem shodu, zakaj bi se četa vrlih šentlovrečanov ne pridružila tej armadi?

Shod Jugoslovanske Stokovne Zveze se vrši v nedeljo, 21. t. m. v Mariboru v prostorih Zadrugne zveze (Cirilova tiskarna) ob 8. uri zjutraj. Govori dr. Andrej Veble iz Celja. Pred shodom in po shodu vplačevanje prispevkov za obe podružnici. Po shodu ima odbor štajerskega okrožja J. S. Z. svojo odborovo sejo, katere se naj vsi gg. odborniki zanesljivo udeležijo.

Dobrna. 14. t. m. smo tu slovesno obhajali Konstantinovo slavnost. V smislu letošnjega krv.-slov. katoliškega shoda nas je slavnostni govornik spodbujal vero v križanega vselej in povsod pričati v javnem življenju. — Tu se vrši večtedenski tečaj za policijske pse v vojaške namene pod vodstvom g. nadporočnika Kurzmanna. — S 1. oktobrom nas zapusti poštar Herman Goll ter prevzame velenjsko pošto. Čas svojega tukajšnjega bivanja je po največ porabil v potrjenje trhljega tukajšnjega nemškutarstva in v različne barantije, n. pr. z lesom, sadjem itd. Se li tako delovanje strinja s službo poštarja — prometnega uradnika? Hodi z Bogom, dični Herman!

Razne stvari.

Kip našega Zvolčarja v palači miru v Hagu. Na velikem stojnišču te palače stoji Jezusov kip od bronu. Kip je posnet po orjaški sliki našega Odršeničnika, ki stoji na grebenu And med Chile in Argentino v spomin mirne razsodbe med obema državama. Da stoji v palači miru Jezusov kip, je zasluga plemenite gospe Oliveire de Costa, ustanoviteljice in predsednice društva miru, ki se je iz Buenos-Airesa podala na pot v Hag, da bi se ta soha iz Bruselja sem pripeljala. Tem povodom piše »Osservat. Rom.«: Z velikim zadoščanjem smo brali in objavili to poročilo kakor dokaz o verskem prepričanju in plemenitem srcu te gospe. Gospe Oliveirove zasluga je, da stoji v palači miru kip Onega, ki je stopil na zemljo med ljudi, da bi ljubezen, bratstvo in vesoljni mir oznanjal, ki je bil sam ustanovitelj miru. Omenjamo ime te pobožne gospe in želimo, da bi povsod kraljeval duh pravičnosti in usmiljenja, brez katerih med ljudmi ni pravega in stalnega miru.

Nesreča v rudniku. Iz Bochuma se poroča, da se je v tamošnjem rudniku pripetila eksplozija, o čemer je bila ena oseba ubita, dva rudarja pa težko ranjena.

Arežiran srbski profesor in pisatelj. V Somboru na Ogrskem so zaprli znanega srbskega pisatelja profesora Vasa Stajića, proti kateremu se ima v kratkem vršiti glavna razprava radi treh baže protimažarskih člankov v »Novem Srbinu«, pa se boje, da ne bi ušel v Srbijo. Stajić je bil profesor na somborskem učiteljskem, a je bil radi nekkih člankov v »Novem Srbinu«, katerega urejuje in izdaja, iz službe odpuščen.

Smrt divjega lovca. V gozdu pri Luckewaldu na Pruskem je gozdar naletel na

znanega divjega lovca. Lovca je proti gozdarju pometil s puško, a gozdar je bil urnejši in je lovca ustrelil v srce.

Tri rudarje je zasulo v rovu »Ferman« pri Selmu na Pruskem. En rudar je bil takoj mrtev, druga dva pa težko poškodovana.

Iz slovanskega sveta.

Novo porodnišnično građe v Zagrebu. Poslopije letos najbrže še ne pride pod streho.

Letošnja žitna letina na Hrvaškem s Slavonijo je izpadla takole: Pšenica 4 milijone 599.203 met. stote (lani 3.097.244 met. stotov); rž 248.422 (lani 444.860); ječmen 643.663 (lani 430.703) in oves 894.514 met. stotov (lani 513.431 met. stotov).

Narodno gibanje med Bunjevci. Bunjevci — Hrvatje — v Subotici so sklenili osnovati posebno šolsko zadrugo za podpiranje bunjevskega šolstva. Člani se bodo morali obvezati, da bodo najmanj skozi tri leta plačevali po 1 K letne članarine; sprejemajo pa se seveda tudi višje svote. Ko bo zbranih 200 članov, se društvo osnuje. Komaj se je ta stvar razglasila, že so trije zavedni Bunjevci v svojih oporokah volili za bodočo šolsko zadrugo: eden 5000, drugi 2500 in tretji 2000 K. Več Bunjevcev se je obvezalo, plačevati zadrugi po 100 ali 25 K na leto.

Tomislav Krizman, hrvaški akad. slikar, se je te dni iz novih krajev Srbije, kjer je po naročilu srbske vlade zbiral umetniške motive, zlasti zgodovinske starine, vrnil v Zagreb. Na svojem potu je v zapuščenih divjih pokrajinah moral veliko prestat. Lepote Ohride in ohridskega jezera ne more prehaliti; pravi, da bodo tuji celega sveta vrel tu dol, kadar se prometne in druge razmere primerno uredi, kar bo stalo silnega denarja.

Spor šolskega sveta z ruskim metropolitom. Uprava deklškega duhovnega učiteljskega v Carskem selu je uvrstila v seznam knjig, ki bi imele biti nabavljene za tamošnjo knjižnico l. 1913.—1914., tudi spise grofa Leva Nikolajeviča Tolstega in nekaj ocen njegove pisateljske delavnosti. Petrograjski metropolit je spoznal te spise za neprimerne za zgoraj rečeni zavod ter jih je črtal iz kataloga, ki mu je bil predložen v odobrenje. Šolski svet pa jih je kljub temu zopet zapisal v katalog, češ da je znanje Tolstega spisov v šolskem programu, ki ga je odobril šolski odbor, pri sv. Sinodu in pri naučnem ministru in da je potrebno vsakemu duhovnemu delavcu, da more kazati na hibe filozofsko-verskih nazorov pisatelja Tolstega. Po tem obrazloženju je pustil metropolit Vladimir katalog brez izpremembe.

Mažari se ne bodo učili jugoslovanskih jezikov. Iz Budimpešte se odločno dementirajo vesti, da se namerava v srednje šole uvesti kak jugoslovanski jezik kot obvezen predmet. Sklenilo se je pač, da se dijaki, ako hočejo, lahko uče kakega slovanskega jezika, o obveznosti pa ni bilo govora — in to zlasti ne glede hrvaškega jezika.

Letošnja letina sliv v Srbiji je radi deževnega vremena kvalitativno nekoliko trpela, zato je pa obilnejša. Pridelek znaša 12 do 15 tisoč vagonov; od tega odpade na izvoz 3000 vagonov suhih sliv in mežge. Kupčija se je že začela in se plačuje meterski stot po 8 do 10 dinarjev. — Tudi žita in vinogradi so letos prav dobro obrodila, le deževje je ponekod zelo škodovalo.

Zadnje vesti.

LAHI SE BOJE.

Rim, 18. septembra. Tu se zelo boje, ker kroži vest, da namerava avstrijska vlada tržaškemu magistratu brez ozira na to, da leži priziv pri notranjem ministru, naložiti, da 40 regnikolskih uradnikov takoj odpusti. »Corriere della Sera« meni, da silijo vlado na to »klerikalci« in Slovenci, »ki so na glasu, da so »najzvestejši pristaši dinastije in avstrijske državne misli«.

STARO IN NAM NEVARNO PRIJATELJSTVO.

Berolin, 18. septembra. Iz Peterburga se poroča, da se ruski ministrski predsednik Kokovcev 28. septembra poda v Italijo, kjer se bo sestal z laškim ministrom za zunanje zadeve San Giulianom.

PRASKE V TRAKIJI.

Carigrad, 18. septembra. Pri Egri-Dere in Palmatliju je prišlo do spopada med bulgarskimi četami in muslimani ter so se Bulgari baže morali umakniti. Pri Kindžaliju je prišlo med eno bulgarsko divizijo in trakijskimi prostovoljci do bitke, v kateri so bili Bulgari poraženi.

SRBSKO-BULAGRSKO RAZMERJE.

Belgrad, 18. septembra. Diplomatične zveze med Srbijo in Bulgarijo se bodo kmalu obnovile. Za srbskega po-

slanika v Sofiji bo imenovan dr. Gavrilović, dozdaj poslanik na Cetinju.

DONAVSKO - JADRANSKA ŽELEZNICA.

Belgrad, 18. septembra. Srbska vlada začne takoj z graditvijo donavsko-jadranske železnice, kakor hitro poneha kolera. Za graditev je najela vlada posojilo s pomočjo Rusije. 250 inženirjev izvršuje že predela. Zgradila se bo ta železnica hitro in bo med drugim hudo oškodovala Reko, preko katere je šel eksport iz Italije v Srbijo in narobe,

ZMEŠNJAVA V ALBANIJI.

Drač, 18. septembra. Essad paša se je etabliral v Draču in vodi od tu »posle« ministristva za notranje zadeve. Essad paša je prišel s tem v oster konflikt s proviziorno vlado v Valoni, ki je od svoje strani imenovala drugega »ministra za notranje zadeve«, ker Essad paša noče priti v Valono. Essad naglašja, da se mora cela vlada preseliti v Drač, ker se bo sicer severna Albanija od južne ločila.

NEMČIJA NE POČIVA.

Berolin, 18. septembra. Tu se osnuje grško-nemška zveza v svrhu utrditve trgovinskih odnosov med obema državama.

BORZA.

Dunaj, 18. septembra. Vsled znižanja cen železa so alpinske montanske akcije padle za 7 K, praške železninarske za 16 K, »Berghütten« za 8 K.

JAPONSKA SE PRIPRAVLJA.

London, 18. septembra. Japonska vlada zahteva od parlamenta 145 milijonov jenov kredita za armado.

JAPONSKO V SPORU TUDI Z AMERIKANSKIMI U. S.

Tokio, 18. septembra. Vlada je vsled kalifornske postave, ki zabranjuje vse-ljevanje Japoncev, zvišala carino na vse produkte iz ameriških U. S. na trikratno višino.

VELIKA NESREČA V NIZZI.

Nizza, 18. septembra. Trije vozovi električne železnice so se prevrnili v globok z blatom napolnjen jarek. Dvanajst oseb je bilo ubitih, 30 ranjenih.

PO CENI UBOJ.

Peterburg, 18. septembra. Princa Svatopolka Mirskega, ki je bil ubil svojo ženo in bil zato na tri leta ječe obsojen, je car pomilostil v dvamesečno ječo, katero je pa z dosedanjim zaporom že prestal.

PRINC — ROPARSKI POGLAVAR.

Odessa, 18. septembra. Tu so zaprli princa Sukholm-Kaleha, ki je bil poglavar velike roparske čete.

KOLERA.

Dunaj, 18. septembra. Dunajski zdravnik dr. Stefan Klinger je na poti iz Niša v Vukovarju na kolero umrl.

POŽAR.

Gent, 18. septembra. V svetovni razstavi je izbruhnil požar in uničil štiri paviljone.

BRYAN.

New York, 18. septembra. Časnik »World« je ponudil državnemu tajniku Bryanu letnih 8000 dolarjev, da bi mu ne bilo treba nastopati po varijetetih.

Cerkveni vestnik.

c Zvonove za cerkev sv. Jožefa v Ljubljani bo vlila znana domača tvrdka Samassa. Naročenih je pet zvonov, ki bodo melodično uglaseni. Zvonovi tehtajo okrog 6500 kg in veljajo 24.000 K. Samoobsebi umevno, da društvu za nabavo zvonov do te vsote še sila mnogo denarja manjka. Tvrdka Samassa je obljubila, da se bodo meseca novembra zvonovi že veličastno oglašili. Da pa bodo ti zvonovi kmalu last cerkve sv. Jožefa, prosimo vse p. n. rojake, naj k temu po moči pomagajo. Društvo za nabavo zvonov za novo cerkev sv. Jožefa pobira v ta namen blagohotne milodare. Član društva postne vsak, ki plača za zvonove 10 K. Dobrotnik društva pa je dotični, vsi za društveni namen podari poljubno vsoto. Vsak član ali dobitnik, ki je društvu daroval najmanj 10 K, dobi od društva izkaznico. Če se po njegovi smrti izkaznica pošlje predstojništvu cerkve sv. Jožefa, bo to oskrbelo zanj trikratno zvonjenje. Poleg tega je vsak član ali dobitnik imenovanega društva deležen okrog 150 maš na leto, ki jih morajo duhovniki družbe Jezusove darovati za dobitnike nove cerkve. Zatorej p. n. verniki, priskočite z vso vneto na pomoč društvu za nabavo zvonov, da vas bodo njihovi mili glasovi spremljali po poti iz te doline solz v boljše življenje. — Žalibog, da tudi za dovršitev cerkve same primanjkuje mnogo, mnogo denarja. Zato se moramo po pravici bati, da bodo zvonovi sicer zvonili, toda pri nedodelani — zaprti cerkvi. Vabili bodo sicer vernike k službi božji, toda ne v prostorno

cerkev, ampak v tesno kapelico sv. Jožefa. Pripomoček pa, da to preprečimo; je le eden: »Darujmo mnogo za cerkev sv. Jožefa, da bo mogoče to čimprej dodelati in da se nam ob nedeljah in praznikih ne bode treba drenjati, prerivati in kuhati v tesni kapelici.« Naj bi te besede našle v dobrih srcih mnogo odmeval!

Ljubljanske novice.

Ij Slovensko gledališče. Hrvaško deželno gledališče v Zagrebu je po svojem intendantu g. pl. Treščecu ponudilo v Ljubljano svojo opero in opereto ter dramo, pri kateri bi zaposlilo tudi domače igralce. Zahteva samo primerno subvencijo. Mestna gledališka komisija se bo o tej odlični ponudbi v kratkem posvetovala.

Ij Osrednji vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani prosi vse tovariše, kakor tudi cenjene gospode in gospodične, ki smo se jim drznili poslati nabiralne pole, da nam jih do 30. t. m. vrnejo na ljubljansko Jadransko banko, in sicer tudi prazne, da se izognejo eventualnim sitnostim in nam ne onemogočijo podati javnosti natančnega vpogleda v uspeh naše akcije. Dalje prosimo, da nam pošljete natančno poročilo o zaključku prireditve, kakor tudi naslove gospodov, oziroma tovarišev, ki bi bili še voljni zbirati potom pol, na naslov tajnika: K. Luschützky, Elizabetna cesta št. 6, Ljubljana.

Ij Težki časi na magistratu. Povodom proračunske debate v ljubljanskem občinskem svetu so zastopniki S. L. S. opozarjali na to, da deficit v mestnem proračunu tvori v prvi vrsti nastavljanje nepotrebnih ljudi na magistratu. En tak nepotreben človek na magistratu je bil Jurko Javernik, ki je bil izbran za to, da poveljuje osebni straži županovi takrat, kadar bo za ljubljanskega župana izvoljen odlični poznavalec magistratne latinščine profesor Pippenbacher. Zastopniki S. L. S. so zaman opozarjali na nesposobnost Javernikovo, profesor Pippenbacher se je v antipoda svoje lepote zagledal in po njegovem predlogu je nedefinitivni nadzornik policijske straže, Javernik, po poddržavljenju ljubljanske policije postal definitivni mestni pisarniški asistent brez pravega opravka. Ker je Javernik imel na magistratu premalo dela, je pa »delal« drugje. Prišel je s tem, da si je od stražnikov »izposojeval« denar. Stražniku Bevcu dolguje menda kar 600 K. Ker je pri stražnikih dobro opravil, je poletel nekoliko višje ter »pošteno« izrabil zaupanje, ki ga je kot priporočene nezmožljivih magistratnih gospodov uživati moral. Tako je po njem oškodovana cela vrsta oseb za večje ali manjše svote. Te dni pa je ta magistratna luč ugasnila. Vzela jo je noč. Za slovo je Javernik poizkusil zlorabiti tudi neko 14-letno deklico. V Ljubljani je zapustil ženo. Kako je z odgonskim denarjem, ki je bil menda zaupan Javerniku, bomo še preiskali. Kako bo magistratu sedaj mogoče izhajati brez Javernika, katerega je profesor Pippenbacher proglasil za neobhodno potrebnega, še ne vemo. Pač pa vemo, da Javernik ni prvi in menda tudi zadnji ne, ki je po magistratu ošabno hodil, pa je ošabnosti sledil padec. Ena »afera« pa bi bila menda za magistrat premalo. Danes se po Ljubljani tudi govori, da v mesnem posredovalnem zavodu za službe ni vse v redu. Govori se, da je predsednik »Slavca« g. Dražil odstavljen. Povrh pa čaka disciplinarno komisijo še en zanimiv slučaj. Nedavno so na magistrat popolnoma brez potrebe sprejeli v službo bivšega dr. Hudnikovega solicatorja Verčiča. Sprejeli so ga menda s stališča, da je magistrat preskrbovalnica za tako odlične moze. Sedaj pa ima ta mož pri sodišču zanimivo preiskavo radi stvari, ki se prav nič ne strinjajo z dolžnostmi in ugledom magistratnega nastavljenca. To so težki časi za naš magistrat. Pa bodo postali še težji!

Ij Nogometna tekma Celovec-Ljubljana. Kakor znano, so celovski atletiki za Celovec to, kar Ilirija za Ljubljano. Stali si bosta najboljši moštvi Celovca in Ljubljane nasproti. Vsi tedaj bodo tekma na interesantnosti gotovo pridobila, kajti šlo se bo za prvenstvo mest Celovec-Ljubljana.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Sedlar, mizarjeva hči, 16 mesecev. — Roland Siegl, sin poštne oficijanta, pol leta. — Jernej Brodnik, delavec-hiralec, 77 let.

Ij Priporočljiv kupec. Predvčerajšnjim je prišel v Ljubljano s prisilnim potnim listom nek nepridiprav. Ko se je s svojo važno listino po mestu sprehajal, je pozelel po novi žepni uri in se zagledal v lepo izložbeno okno trdke Suttner na Mestnem trgu. Nato je šel v trgovino zbirati ur, a ni kupil nobene, marveč se lepo poslovil in odšel. Kmalu za njegovim odhodom so pa nastavljeni pogrešili novo žepno uro in skočili za tujcem, katerega so ustavili še v obližju trgovine, ter mu odvzeli ukradeno uro, potem ga pa pustili dalje.

Ij Semenij in trg. Na včerajšnji semenj je bilo prignanih 124 volov, 61 bi-

kov, 91 konj, 22 telet in 11 prašičev za rejo. — Na trgu je bilo 12 voz krompirja in 9 voz zelja. Krompir je bil 100 kg po 5 K 20 h, 100 zeljnatih glav je veljalo 8 K.

Ij Izgubila je na trgu g. Marija Svetličeva denarnico s 17 K.

NAROČAJTE SE ŽE NAPREJ NA POROČILO O HRVAŠKO-SLOVENSKEM KATOLIŠKEM SHODU!

Udeležencem katoliškega shoda in vsem, ki jim je pri srcu prospeh katoliške misli, priporočamo, da se že sedaj zglasijo kot naročniki na »Poročilo o katoliškem shodu«. — Poročilo bo za vsakega, ki se bavi s socialnim vprašanjem današnjega časa, velike važnosti; vsebinsko vrednost tega dela bodo dvignile tudi mnoge umetniške slike in bogata zunanja oprema. — Kdor si želi omisliti to poročilo, naj naznani to takoj ali najpozneje do 10. septembra Katoliški Bukvarni. — Udeleženci, ki se pravočasno zglasijo, bodo namreč dobili poročilo za zelo nizko subskripcijsko ceno.

— Slavnostne razglednice katoliškega shoda se še dobivajo, in sicer v Katoliški Bukvarni in v prodajalni katoliškega tiskovnega društva (pri Ničmanu) v Kopitarjevi ulici. Vse razglednice so umetniško delo, ki bo imelo trajen spomin. Naročajte jih! Posebno pozornost vzbujajo razglednice z besedilom posvetitve Brezmadežni. Razglednice so po 10 vinarjev. Segajte po njih, razpošiljajte jih prijateljem in znancem.

Opozorjamo, da bodo slike izza katoliškega shoda in slavnostnega obhoda, katere sedaj vse sloje tako izredno zanimajo, uprizorjene tudi v »Poročilu o IV. katoliškem shodu«, ki v kratkem izide.

Oni, ki se javijo vsaj do srede septembra kot naročniki, dobe knjigo, katero založi Katoliška Bukvarna v Ljubljani, po izredno nizki subskripcijski ceni.

KATOLIŠKA BUKVARNA V LJUBLJANI.

Steckenpferd-lilijino mlečno milo

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsakdan priznanice. Dobi se povsod a 80 vinarjev.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Rla-mazlo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény, Kaschau (Kassa) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko

Suho skladišče ali manjše suho stanovanje

se išče v bližini sodišča za takoj. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 2857. 2857

ČILNICA

za krojno risanje, za prikrojavanje in izdelovanje ženskih in otroških oblek

Reza Hubmayer

Ljubljana, Mestni trg 24, II. nadstropje.

Pouk se vrši v tečajih ali pa posamežno. Prodaja vsakovrstnih krojnih vzorcev za angleški in francoski način. Naročila sprejema od 12. do 1. opoldne in od 6. do 7. zvečer. 2852 4-1

Prostovoljna dražba.

V torek, 23. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne se vrši na Resijevi cesti št. 3, I. nadstropje (desno) prostovoljna dražba razne lepe, malo rabljene

sobne oprave, ena poštna uniforma in več drugih reči.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar: I. kir. odd. dež. boln.

Kupim takoj star harmonij

Leopold Mlakar, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 51. 2859

Šolska mladina
dobi
izgotovljene
obleke
suknje in pelerine
v veliki izbiri po zanesljivo
nizkih cenah v znani trgovini
„Pri Škofu“
Ljubljana
Pred Skofijo št. 3
(zraven Škofije). 1622

Glavnik za barvanje las

Potom priprostega česanja se pobarvajo sivi in rudeči lasje pristno plavo, rujavo ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rabljivo leta in leta. Na tisoče v rabi. Komad K 5.—.

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglbergasse 6 II. 1187

Tovarne za Asbestškrilj „Zenit“

družba z omejeno zavezo Mor. Žumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski material.

Zastopnik: Zajec & Horn, Ljubljana.

Dunajska cesta 73. 249

Cenj. odjemalcem vljudno naznanjam, da sem preselil svojo glavno trgovino v hišo poprej gosp. Potočnika v Domžalah svoji sedanji trgovini pridržim še

podružnico.

Zahvaljujem se cenj. odjemalcem za dosejano izkazano zaupanje in prosim, da mi isto tudi v bodoče v moji novi trgovini ohranijo. Naloga in skrb mi bode vedno točno in najceneje postreči in prosim obilga obiska.

Z odličnim spoštovanjem 2794

Josip Senica, Domžale.

Šolske knjige

za vse šole v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča Lav. Schwentner knjigotržec

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3. 2679

V trgovino z mešanim blagom na deželni se išče pridna in spretna

prodajalka.

Ponudbe s sliko na upravo „Slovenca“ pod naslovom „Na deželo št. 32/2787. 2787

Prodajalniško opravo

za špecerilsko trgovino želi kupiti Fr. Vogrinec v Očeslavlch, pošta Ivajnci, Štajersko. 2786

Avtomobilna zveza

Idrija, Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije: Prihod v Logatec:
ob 6— zjutraj ob 7:30 zjutraj
„ 12— opoldan „ 1:40 popoldan
„ 3:30 popoldan „ 5:10 popoldan

Odhod iz Logatca: Prihod v Idrijo:
ob 8:30 zjutraj ob 10:20 zjutraj
„ 2:30 popoldan „ 4— popoldan
„ 6:30 zvečer „ 8:15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	1:50	1—
Godovič-Hotodrsica	1:50	1—
Hotodrsica-Logatec	1:50	1—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razr.	II. razr.
Idrija-Logatec ali naspr.	K 3—	K 2—
Idrija-Godovič	1:50	1—
Godovič-Hotodrsica	1:50	1—
Hotodrsica-Logatec	1:50	1—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

V Črnomlju se sprejme izurjen

mojster za izdelovanje cementne opeke in drugih cement. izdelkov.

Plača dobra na dan ali od kosa. Ponudbe je poslati takoj na JOSIP DOLTAR, Črnomelj. Službo bo takoj nastopiti. 2815

Hôtel „Lloyd“
z restavracijo in najlepšim vrtom
priporoča p. n. slavnemu občinstvu
Karol Tausers, hotelir
Sv. Petra cesta št. 7.
Sprejemajo se tudi vedno uka-
željne gospice za pouk v kuhli.

Kemična tovarna Traiskirchen pri Dunaju LIEBLEIN & CO.

Cementna malta za beton, apnena malta : : postaneta vododržna le s

stearitom, zak. zav.

Najidealnejše sredstvo za osuševanja vseh vrst, odstranitev vlage: da vododržne facade in belega apna. — Malta z dodatkom stearita ima 50—100% več trdnote, kot vsak drug dodatek (uradno preizkušeno). — Edina prodaja: F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana. 1987

Organist

cecilijanec, oženjen, z dobrimi spričevali, izučen rokodelc, želi službo premeniti; je tudi pripravljen poleg organista prevzeti službo pisarni-
noše ali kaj podobnega. Naslov pove iz prijaz-
nosti uprava lista pod št. 2746. 2746

registrirna blagajna

Vsled opustitve trgovine se prodaja
nova, samo par mesecev rabljena

(NATIONAL REGISTER). Naslov v
upravnistvu „Slovenca“ pod šteč.
2848. (Znamka za odgovor.) 2848

Vse ljudsko-šolske knjige

kakor tudi vse druge

šolske, risalne ter pisarniške potrebščine

priporočila ob začetku šolskega leta 2449 15

papirna trgovina Jerneja Bahovec naslednik
IVAN GAJSEK, Ljubljana, Sv. Petra cesta šteč. 2.
Tovarniška zaloga šolskih zvezkov obeh založb.

DIJAŠKE

klobuke, čepice, kravate,

raznovrstno perilo, toaletne potrebščine i. t. d.
priporočila 2705

špecialna modna trgovina za gospode in dečke

J. Kette, Ljubljana

Franca Jožefa cesta št. 3.

Ob pričetku šol

priporočila tvrdka **Eričar & Mejač**

Ljubljana, Prešernova ulica šteč. 9

svojo bogato zalogo vsakovrstnih izgotovljenih

oblek za dečke in deklice

2714

Naznanilo preselitve obrti.

Podpisani vljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem svojo

tesarsko obrt

preselil iz Domžal v Ljubljano.

V Domžalah obdržim za nedoločen čas podružnico, v istem obsegu in prostoru kot do sedaj.

Priporočam se sl. občinstvu, sl. korporacijam ter prečast. gg. duhovščini, za naročila vseh v mojo stroko spadajočih del, katere bodem izvrševal po mnogoletnih izkušnjah po najmodernejših pravilih stavbarstva, solidno in po zmer-
nih cenah. 2833

Zahvaljujoč se za vse do sedaj mi izkazano zaupanje se priporočam tudi nadaljnji naklonenosti.

Franč Ravnikar

mestni tesarski mojster, Linhartova ulica št. 25.

Šolske knjige

v najnovejših izdajah za ljudske, meščanske, srednje in vse druge šole se dobe v

KATOLIŠKI RUKUARNI V LJUBLJANI

kjer so tudi seznamki knjig za vse šole brezplačno na razpolago.

Brezplačno se dobe dalje tudi sledeči najnovejši katalogi naše knjigarne:

1. Splošni katalog slovenskih knjig, ki obsega tudi novosti književnega trga.
2. Katalog molitvenikov in drugih nabožnih knjig.
3. Katalog glasbenih del (cerkvene in svetne glasbe).
4. Cenik učil in šolskih tiskovin.

Priporočamo tudi:

Prof. I. Grafenauer, **Zgodovina novejšega slovenskega slovstva.**

I. **Od Pohlina do Prešerna** K 2—, vez. K 280.

II. **Doba narodnega prebujenja** K 620, vez. K 720.

Prof. dr. I. Šleibinger, **Slovarček nemškega in slovenskega jezika**, K 120, vez. K 180. Obsega nemško oblikoslovje.

Arhitekt C. Koch, **Načrt Ljubljane** v dveh barvah K —30, v petih barvah K —50.

Prof. I. Grafenauer, **Zbirka slovenskih povesti:**

I. I. Ogrinec, **Vojni mir ali poganstvo in krst**. Povest iz časa pokrščevanja Slovencev. K —60.

Fr. S. Finžgar, **Pod svobodnim solncem**. Povest davnih dedov, dva zvezka K 680, vezana K 880.

— **Naša krl**. Igrokaz v širih dejanjih, K 140, vez. K 250.

Ant. Medved, **Poezije II. del**. K 4—, vez. K 540.

S. Sardenko, **Roma**. Poezije. K 2—, vez. K 320.

Ant. Medved, **Kacijanar**. Tragedija v petih dejanjih. K 140, vez. K 240.

Dr. A. Ušeničnik, **Socijologija**. K 850, vez. K 1080.

Dr. A. Mahnič, **Več luči**. Iz Rimskega katolika zbral dr. A. Ušeničnik, K 3—, vez. K 440.

Urbanus, **Knjiga o lepem vedenju**. K 3—, vez. K 4—.

2711